

Els goigs

(ALDC, VIII, 1887. *Els goigs*)

Atès que el pl. de *goig* ‘fruïció, plaer’ no és usual (“no es presenta aquest cas” 36 deia un inf.), s’ha preguntat per “composició poètica en llaor de la Verge o d’un sant” (DIEC) i, efectivament, en les respostes a la pregunta els inf. han precisat que són “cants” 132, 139, “cançons” 44, “cantiques” 4, “versos” 66, 85, “gloses” 75, “d’un sant” 109, 132, “de Santa Llúcia” 53, “de Sant Salvador” 123, “de Sant Domingo” 146, “de Sant Pere” 174, “de San Miguel” 149, “de Sant Josep” 156, de “Sant Mus” 50, “de la Mare de Déu” 156, “de la Cova Santa” 156.

Agrupem els significants segons el criteri morfològic de la formació del pl.: **1)** amb el morfema *-s*, que ocupen el ross. i una àrea nord del cat. central; **2)** amb el morfema *-os*, que s’estenen per la resta del domini.

1) *Go[tʃ]* és la reducció d’un hipotètic **go[tʃs]* (var. *g[ɔjtʃ]* 16), pl. de *go[tʃ]*, com es dedueix pels sintagmes *es gotx*, *los gotx*, *els gotx*; escrit en cat. ant. *goigs* i que, com a pl., també es realitzava *goits* (veg. *muytz*, s. XIII, pl. de *muig* ‘mesura de capacitat’ < MÖDIU; Coromines, 1971: 313) o, desafricat, *gois* (var. que en l’àrea ribagorçana s’ha d’interpretar com el pl. de *goi* < *goio* < GAUDIU; pl. *goios* 148), com *roi* ‘roig’, *pui* ‘puig’, etc.; sobre la inseguretat d’aquestes articulacions, veg. el que diu Coromines (1971: 313): “No podem assegurar com pronunciarien llavors

exactament aquests plurals *boigs*, *faigs*; de tota manera una de les pronúncies més difoses avui en dia, i particularment en les varietats rurals del dialecte oriental, és *-its*, amb substitució del so de *tx* pel nexa *it* (*bòits*)”. *Goics* 47 seria una alteració de *goits* amb equivalència acústica de [t] = [k], i *go[jʃ]* 95, 98, una palatalització de la *s* de *gois*.

2) L’addició al radical del suf. *-os*, que s’accentua des del s. XV, va succeir al suf. ant. en *-es*: *esposes* ‘esposos’, *cosses* ‘cossos’, etc.; a partir de casos com els esmentats amb una vocal velar tònica, van canviar el morfema *-es* per *-os* (*cosses* → *cosos*) (Coromines, 1971: 312; Veny, 1971: 124). Pel que fa al pl. de *goig*, assistim a diverses modificacions del radical: la var. pallaresa i ribagorçana *goios* podria ser la primigènia, amb una [j] africada, que s’hauria reforçat en una [dʒ] (*go[dʒ]os*), eventualment simplificada a *go[ʒ]os* o ensordida en *go[tʃ]os*. A notar també *go[ʃ]os* 36, 84, desafricació de *go[ʒ]os*; *go[θ]os*, extensió arag., i *go[z]os* 85, 94, catalanització de *go[θ]os* castellanoragonès.

Entre els mots en relació cal citar *la desperta* ‘cants que es cantaven de matí’ 90.

El pl. *goigs* és normatiu des del *DOrt*, 1917; *gotjos*, d’estructura semblant a la de *desitjos*, *lletjos*, és admès, juntament amb *goigs*, a la *GIEC*, 2016: 179-180.

